

5. Best Music Posters OF All Time [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<https://www.musicthinktank.com/blog/best-music-posters-of-all-time.html>] – Назва з екрана – Дата перегляду: 30.10.2023

Королькова А.С.,

здобувач вищої освіти IV курсу кафедри музичного та хореографічного мистецтва, ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;

Науковий керівник: Пак І.О., заслужений працівник культури України, доцент з наказу кафедри музичного та хореографічного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», Миколаїв, Україна

«СУМНА ДІВОЧА ДОЛЯ», ХОРЕОГРАФІЧНА КОМПОЗИЦІЯ ЗА МОТИВАМИ ТВОРУ Т. Г. ШЕВЧЕНКА «ТОПОЛЯ»

Тема твору Тараса Григоровича Шевченка "Тополя" перекликається з сьогоденням. Наші юнаки йдуть на війну і на жаль не повертаються. Також у кожного народу є свої улюблені рослини. В українців здавна дуже поважають ялину, вербу, дуб. Неможливо а українське село без калини, без чорнобривців і м'яти. Образ України -це також тополя.

Це таємниче поетичне дерево, що часто згадується в народних піснях, легендах як "сокорина". Тополями, особливо білими, та їхнім різновидом – згаданим уже осоком – обсаджували шляхи і садиби. Іноді тополі ще називали яворами. Зараз, їдучи степовою дорогою, неодмінно побачиш тополі, що бовваніють вдалечині.

Тополя – один з улюблених образів української народної творчості. Вона є символом краси і кохання. Звичай вшановувати дерева, в тому числі й тополю, зберігся до нашого часу в обряді Зелених свят, коли дівчата водили "Тополю" або "Вільху". Прикрашаючи хати й подвір'я, дівчата з піснями водили по селу прибрану зеленню дівчинку – "тополю". Усі співали: Стій, тополенько, Стій, не розвивайсь, Буйному вітроньку Не піддавайсь.

Образ дівчини-тополі можна зустріти, наприклад, у баладі Т. Г. Шевченка "Тополя". Дівчина, довго чекаючи свого милого, перетворилася на тужливу тополю, випивши зілля бабусі-ворожки: Зілля дива наробило – Тополею стала. Не вернулася додому, Не діждала пари; Тонка-тонка та висока – До самої хмари. А Леся Українка у вірші "Красо України, Поділля!" чудово змальовує український пейзаж: Он де балочка весела, В ній хороші, красні села, Там хатки садками вкриті, Срібним

маревом повіті, Коло сел. Стоять тополі, Розмовляють з вітром в полі. Тополя використовується і в господарстві як будівельний матеріал. М'яка деревина тополі йшла на виготовлення човнів. Із цього дерева отримували жовту фарбу, а кора тополі використовувалася при вичинці.

Існувало багато творів про тополю, але мені здається, що саме Тарас Григорович Шевченко написав чудовий та найцікавіший твір "Тополя". Він видатна людина, його знають в усьому світі, мені здається що з дитинства всі повинні знати хто такий Тарас Григорович Шевченко.

Тарас Шевченко - видатний український поет, прозаїк, драматург, художник, політичний і громадський діяч. Він був людиною універсальних обдарувань та інтересів. Все його життя і творчість були присвячені українському народу. Поет мріяв про ті часи, коли його країна буде незалежною суверенною державою, коли в Україні шануватимуться мова, культура та історія народу, а люди будуть щасливими.

Народився в сім'ї селянина 25 лютого (9 березня за новим стилем) 1814 року в селі Моринці на Черкащині. Рано залишився сиротою. Грамоти навчився у дяка. У 14 років його взяли "козачком" до двору поміщика П.Енгельгарда, з яким переїхав спочатку до Вільно, а потім - до Петербурга. У 1832 р. Шевченка віддали "у науку" до художника В.Ширяєва. У 1838 році за підтримки К. Брюллова, В. Жуковського, О. Венеціанова, М. Вельгорського, Є. Гребінки, І. Сошенка та інших Шевченка викупили з кріпацтва.

Того ж року його прийнято до Академії мистецтв, яку він закінчив у 1844 році. У 1843 та 1845 рр. Шевченко приїжджав на Україну і працював художником у Київській тимчасовій комісії з питань розгляду старих актів. У лютому 1847 року Т. Шевченка затверджено на посаду викладача малювання Київського університету. 24 березня 1847 р. за участь в діяльності Кирило-Мефодіївського товариства та за антисамодержавницькі поезії Т.Шевченка заарештовано та заслано до Орської фортеці Оренбурзького окремого корпусу з царською резолюцією про заборону писати і малювати. Під час заслання Шевченко як художник увійшов до складу експедиції, завданням якої було дослідження Аральського моря.

У 1857 році зусиллями друзів Т. Шевченка повернули з заслання й у 1858 році він прибув до Москви, потім до Петербурга. У 1859 році приїхав в Україну, але перебував під наглядом поліції. Йому заборонили постійно проживати в Україні і зобов'язали переїхати до столиці. Десятирічне заслання, хвороби призвели до передчасної смерті Т. Шевченка 26 лютого (за новим стилем 10 березня) 1861 року. Поховали його спочатку на Смоленському цвинтарі у Петербурзі, у травні 1861 року прах перевезли на Чернечу (тепер Тарасову) гору поблизу Канева.

Тарас Шевченко є одним з найвидатніших майстрів українського образотворчого мистецтва. Він працював у галузях станкового живопису, графіки, монументально-декоративного розпису та скульптури, досконало володів технікою акварелі, олії, офорту, малюнка олівцем і пером. Він є автором понад тисячі мистецьких творів (втрачено більше 160). У 1859-1860 роках виконав офорти з

творів зарубіжних та російських художників, за які отримав звання академіка гравірування.

Навіть при житті авторитет Шевченкового слова був високий не тільки завдяки його політичній вагомості, а ще й тому, що позбавлений права на власну історію і національну самосвідомість, український народ сприймав твори свого поета не лише як красне письменство, а й як фактор розвитку всього культурного життя в Україні.

Поезію Шевченка люблять усі народи. Поет, який віддав усі свої сили боротьбі за визволення рідної України від соціального і національного гніту, виражав прагнення і сподівання всіх народів, всіх прогресивних людей світу.

Вже більше ста років пройшло як перестало битися благородне, мужнє серце геніального поета-революціонера Тараса Григоровича Шевченка. Але світлий образ великого Кобзаря – безсмертний, як і сам народ, що породив його. Вічно нетлінна творчість геніального сина України жива подихом життя, биттям гарячого людського серця. Безсмертна могутня сила його таланту, проникливість і глибина його думки, мужність і ніжність його лірики, гострота і пристрастність його слова, мужність і пісенність його віршів, самовіддана любов його до своєї Батьківщини, до свого народу.

Ім'я Тараса Шевченка відоме в усьому світі: у багатьох країнах йому встановлені пам'ятники, його твори перекладені майже на всі мови світу, його ім'ям в Україні названі навчальні заклади, театри, площі, вулиці, міста. Національна опера України, Київський національний університет, центральний бульвар міста Києва носять ім'я видатного сина українського народу - Тараса Шевченка.

Я взяла твір саме Тараса Григоровича Шевченка, бо ще у школі я захоплювалась його поезією, бо теми його поезій перекликаються з сьогоднішнім. Твір "Тополя" на мою думку зараз найактуальніший. На жаль ніхто з видатних балетмейстерів не поставив саме цей твір на сцені, мало хто пише пісні про тополя, саме тому я вирішила поставити хореографічний твір на цю тему.

Список використаних джерел:

1. Василенко К. Композиція українського народно-сценічного танцю. Київ : Мистецтво, 2018. 125 с.
2. Голдрич О. Хореографія: Посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : СПОЛОМ. 2016. 172 с.
3. Дужич-Ніколайчук В. І. Композиція та постановка народно-сценічного танцю : програма вибіркової навчальної дисципліни. Східноєвропейський Національний університет імені Лесі Українки, кафедра культурології та мистецтва. Луцьк. 2019. 26 с.